

SAĞLIK BAKANLIĞI
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

15950
Tarih: 24.12.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 24.12.2025

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 29-12-2025	Esas No: 2/3452

YERİ KANUNLAR VE KANUN TEŞKİLATI
25 Aralık 2025
Numara

YERİ CEZALAR
25 Aralık 2025
1765829

GENEL GEREKÇE

Engellilik, bireysel bir yetersizlik ya da salt tıbbi bir durum değil; toplumsal, ekonomik ve siyasal koşullar tarafından derinleştirilen yapısal bir eşitsizlik alanıdır. Sosyal güvenlik sistemleri, engelli bireylerin çalışma yaşamında karşılaştıkları sürekli yıpranmayı, sağlık risklerini ve ayrımcı uygulamaları telafi etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, sosyal devlet ilkesinin en somut görünümlerinden biridir.

Engellilik nedeniyle yaşlılık aylığı, bu anlayış doğrultusunda, engelli bireylerin tamamen çalışamaz hâle gelmesini beklemeden, sağlık durumları nedeniyle daha erken tükenen emek güçlerini ve yaşam boyu devam eden sağlık risklerini gözetten özel bir sosyal güvenlik hakkı olarak düzenlenmiştir. Bu hak, maluliyet aylığından bilinçli olarak ayrılmış; engelli bireylerin çalışabilir olmalarına rağmen eşit koşullarda çalışma imknına sahip olmadıkları gerçeği esas alınmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 10. maddesi, özellikle 1 Ekim 2008 tarihinden önce sigortalı olan engelli bireylerin kazanılmış haklarını korumayı amaçlayan bir geçiş hükmüdür. Bu maddeyle, %40 ve üzeri engelliliği bulunan ve ilgili mevzuata göre vergi indirim hakkı elde etmiş sigortalıların, engellilik nedeniyle yaşlılık aylığından yararlanabileceği açıkça düzenlenmiştir. Engelli bireyler, uzun yıllar boyunca yürürlükte olan bu mevzuata güvenerek çalışma hayatlarını sürdürmüş, primlerini yatırmış ve yaşam planlarını bu hukuki güvenceye dayanarak oluşturmuştur.

Ancak son dönemde, özellikle 15 Ocak tarihi itibarıyla ortaya çıkan idari uygulamalar, engellilik nedeniyle yaşlılık aylığını fiilen ortadan kaldıran ciddi bir hak ihlaline dnşmştir. Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesindeki Yüksek Sağlık Kurulu tarafından, geçerli ve resm engelli sağlık kurulu raporları yok sayılmakta; kanunda açıkça yer almayan “alışma gücü kaybı” veya maluliyet kriterleri esas alınarak başvurular reddedilmektedir. Bu uygulama, engellilik rejimini maluliyet rejimine indirgemekte; engelli bireyleri fiilen “sağlam çalışan” statüsüne eşitleyerek sosyal güvenlik hukukunun temel ilkelerini ortadan kaldırmaktadır.

Özellikle 2008 ncesi sigortalı engelli bireyler açısından bu uygulama, yalnızca bir yorum değişikliği değil; kazanılmış hakların ortadan kaldırılması, hukuki güvenliğin yok sayılması ve emek karşılığında doğan beklentilerin boşa çıkarılması anlamına gelmektedir. Engelli bireyler, bir yandan ağır ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkm edilirken, diğer yandan yıllarca prim ödeyerek hak ettikleri emeklilik hakkına erişemez duruma getirilmiştir.

Bu durum, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Sosyal devlet, bireylerin sosyal riskler karşısında korunmasını ve dezavantajlı grupların özel olarak gözetilmesini gerektirir. Aynı zamanda Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi ihlal edilmekte; engelli bireyler, farklı durumda olmalarına rağmen eşit muameleye tabi tutularak fiilen ayrımcılığa uğratılmaktadır. 60. maddede güvence altına alınan sosyal güvenlik hakkı erişilmez hâle getirilmektedir.

Engellilik nedeniyle yaşlılık aylığına ilişkin mevcut uygulamalar; yalnızca Anayasa'nın sosyal devlet, eşitlik ve sosyal güvenlik hükümleriyle değil, aynı zamanda Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ile de açık biçimde çelişmektedir. Bu Kanun Teklifi, ulusal ve uluslararası hukuk yükümlölüklerinin gereğı olarak, engelli bireylerin kazanılmış haklarını korumayı, ayrımcı uygulamaları ortadan kaldırmayı ve sosyal güvenlik sistemini insan hakları temelli bir anlayışla yeniden düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Bu Kanun Teklifi ile amaçlanan; engellilik nedeniyle yaşlılık aylığının hukuki niteliğini açık ve tartışmasız hâle getirmek, idarenin keyfi ve daraltıcı yorumlarını engellemek, engelli bireylerin kazanılmış haklarını güvence altına almak ve sosyal güvenlik sistemini yeniden hak temelli, öngörülebilir ve eşitlikçi bir zemine oturtmaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile 5510 sayılı Kanun'un Geçici 10. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ve idare tarafından keyfi biçimde yorumlanan alan açık ve yoruma kapalı hâle getirilmektedir. Engellilik nedeniyle yaşlılık aylığına başvuran sigortalılar hakkında, çalışma gücü kaybı veya maluliyet değerlendirmesi yapılamayacağı açıkça hüküm altına alınmaktadır. Böylece engellilik rejimi ile maluliyet rejimi arasındaki ayrım netleştirilmekte; Sosyal Güvenlik Kurumu'nun engelli bireylerin haklarını daraltan uygulamalarına son verilmektedir. Bu düzenleme, engelliliği bireysel bir kusur olarak değil, toplumsal eşitsizliklerin sonucu olarak gören hak temelli yaklaşımın gereğidir.

MADDE 2- Bu madde, Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini öngörmektedir. Amaç, 15 Ocak sonrası uygulama nedeniyle derinleşen mağduriyetlerin gecikmeksizin giderilmesi ve engelli bireylerin emeklilik haklarına erişiminin daha fazla ertelenmemesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bunlar hakkında çalışma gücü kaybı veya maluliyet değerlendirmesi yapılmaz.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.